

List Filipským

První díl

F 1,1-11

1. Krátce k listu

Autorem listu je apoštol Pavel, což uznává drtivá většina badatelů. Diskuse se vedly o autorství hymnu ve F 2,6-11. Je možné, že Pavel zde použil text již existující křesťanské písně.

V době sepsání listu se Pavel nacházel ve vězení. Neuvádí, kde přesně to bylo. Mohl psát z Říma (srov. Sk 28,16), z Cesareje (Sk 23,33; 24,27), nebo i z jiného místa, kupříkladu z Efezu. List vznikl někdy v letech 55-62 po Kristu.¹

List byl určen křesťanům ve městě Filipy, kde apoštol založil sbor na své druhé misijní cestě (viz Sk 16,11-40). V době sepsání listu byly Filipy římskou kolonií, což znamenalo, že jeho občané byli zároveň občany římskými (srov. Sk 16,21). Římské občanství s sebou neslo určité výsady. Římský občan nesměl být podroben potupným a trýznivým trestům a měl také právo odvolat se od provinciálních úřadů k ústřednímu císařskému soudu v Římě. Sám apoštol Pavel byl římský občan a někdy toho využíval, například právě ve Filipech (viz Sk 16,37-39; srov. Sk 22, 25-29 a 25,10-12). Pro město rovněž platilo *ius Italicum* („právo Italské“), požívalo tedy obdobných práv jako města v Itálii, bylo osvobozeno od některých daní a mělo vlastní samosprávu.

Pavel píše Filipským u příležitosti přijetí jejich hmotného (finančního?) daru, který mu byl doručen prostřednictvím Epafrodita (viz F 4,18). V závěru listu Pavel vyjadřuje vděčnost za tento dar. Chce ovšem Filipským také podat zprávu o sobě a posilnit je ve víře. Zvláštním rysem listu je jeho radostnost. Vícekrát se zde setkáváme se slovy „radost“ (Ř. CHARA; např. F 1,4) a „radovat se“ (Ř. CHAIREIN; viz např. F 4,4).

2. Úvodní pozdrav (verše 1-2)

Jako odesilatele listu uvádí Pavel kromě sebe také Timotea, svého velmi blízkého spolupracovníka, který byl jeho duchovním synem (srov. Sk 16,1-3; 1Tm 1,2; 2Tm 1,2). List je adresován „*všem svatým v Kristu Ježíši ve Filipech*“ (doslovně podle řeckého textu ve v. 1), tedy všem křesťanům (mužům i ženám), kteří ve Filipech žili. Mezi svaté samozřejmě patřili i biskupové a jáhni. Slovo „biskupům“ ve verši 1 je překladem množného čísla řeckého slova EPISKOPOS, což znamená „dozorce,

¹ Podrobněji k místu sepsání listu a jeho datování viz D. A. Carson a Douglas J. Moo, *Úvod do Nového zákona*, str. 438 – 441; *Návrat domů*, Praha 2008

dohlížitel“. Označuje tutéž funkci jako slovo „starší“ (Ř. PRESBYTEROS; např. Sk 20,17; 15,23; 1Tm 5,17). Slovo „jáhnům“ je zde překladem množného čísla řeckého slova DIAKONOS, což znamená „služebník, diákon“. Úkolem starších/episkopů bylo duchovní vedení církve v daném místě (viz Sk 20,17-38; 1Tm 3,1-7; Tt 1,5-9; 1P 5,1-4). Diákonů se zřejmě zabývali především nejrůznějšími praktickými úkoly, např. organizací péče o chudé, správou financí (srov. Sk 6,1-7; 1Tm 3,8-13).

Po uvedení pisatele listu a adresátů následuje obvyklý pozdrav. Apoštol v něm jedním dechem zmiňuje Boha Otce a Pána Ježíše Krista. Od nich obou má přijít milost a pokoj. Apoštol nám tak mimochodem dosvědčuje rovnocennost Ježíše Krista s jeho nebeským Otcem.

2. Vděčnost apoštola za Filipské (verše 3-5)

Apoštol Pavel byl za filipské křesťany vděčný, děkoval za ně Bohu. Jejich víru nebral čistě jako výsledek svého misijního úsilí, nýbrž jako dar Boží. Když někdo uvěří v Krista, je to kromě lidského rozhodnutí vždy také Boží nadpřirozený zásah, za který Bohu patří naše díky. Bratři a sestry v Kristu jsou důvodem k děkovným modlitbám. A Pavel za Filipské nejen děkoval, ale rovněž za ně s radostí prosil. Za druhé křesťany bychom neměli prosit pouze tehdy, když o ně máme starost, nebo když jsou pro nás starostí. Měli bychom za ně prosit i tehdy (možná především tehdy), když se jim duchovně dobře daří. Pavel se za Filipské modlil s radostí. To jistě znamená, že za ně prosil s nadějí v Bohu, s důvěrou v Boží moc a Boží působení.

Důvodem k vděčnosti a radostným prosbám byla účast Filipských na evangeliu od prvního dne až do chvíle, kdy Pavel psal (spíše asi diktoval) svůj list. Prvním dnem Pavel zřejmě míní den, kdy Filipští uvěřili v Pána Ježíše. Na evangeliu se pak účastnili nejen jako ti, kdo věřili, kdo brali užitek. Účastnili se též jako ti, kdo hmotnými dary napomáhali šíření evangelia. Konkrétně podporovali i apoštola Pavla na jeho misijních cestách (viz F 4,15-16).

3. Naděje apoštola pro Filipské (verše 6-8)

Apoštol Pavel hleděl na filipské křesťany s nadějí. Když uvěřili, Pán Bůh v nich začal své dobré dílo, začali duchovně růst. A Pavel byl přesvědčen, že Pán Bůh své započaté dílo ve Filipských dokončí, že vše dovede do zdárného konce, až do dne Ježíše Krista. Dnem Ježíše Krista tu Pavel nepochybně miní den druhého příchodu Pána Ježíše na tuto zem. Dílo započaté ve Filipských bylo *dobré* dílo. Takové je každé Boží dílo s člověkem. Pavel věděl o některých problémech ve filipské církvi (viz F 4,2-3). Přesto doufal v Boha, který všechny tyto lidské obtíže dokáže překonat. Apoštol nedoufal ve Filipské, nýbrž v Boha. Můžeme následovat apoštolova příkladu

a se stejnou nadějí se dívat i na naše bratry a sestry.

Důvodem k Pavlovu nadějnému přesvědčení ohledně filipských věřících jistě nebyl pouhý subjektivní pocit či dojem v jeho srdci. Důvodem byla spíše skutečnost, o které apoštol ve svém srdci věděl a která byla objektivně potvrzovaná jednáním Filipských. Byli společně s Pavlem účastníky milosti Boží (v.7). Pavel nechápal své uvěznění jako neštěstí, nýbrž jako milost Boží, jako příležitost k obhajobě evangelia. Jeho služba se uvězněním nepřerušila, ale pokračovala. Svými hmotnými dary i svými modlitbami byli filipští věřící spoluúčastníky této milosti. Jinou překladovou možností verše 7 jsou slova: „ ... *protože mě všichni máte v srdci, i když jsem ve vězení, zodpovídám se před soudem a obhajuji evangelium; tak jste spolu se mnou účastníky milosti.* “² Filipští na Pavla pamatovali, i když byl kvůli evangeliu ve vězení (projevilo se to jejich hmotnými dary), a tak byli spoluúčastníky milosti, kterou apoštol ve vězení prožíval.

Pavlova touha po Filipských, jeho náklonnost k nim, byla jistě touhou sloužit jim, touhou povzbudit je a posílit ve víře. Byla to touha setkat se s nimi; společně se s nimi modlit. Nebyla to určitě pouze přirozená lidská touha po setkání s přáteli, neboť apoštol sám píše, že po nich touží „ *v útrobách Krista Ježíše* “ (tak doslova podle ř. textu ve verši 8). Pavlova láska či náklonnost k Filipským nebyla pouze jeho citem, byla citem Ježíše Krista. Byla to Kristova náklonnost k nim, vyjádřená skrze Pavla.

4. Modlitba apoštola za Filipské (verše 9-11)

Apoštol se modlí za duchovní růst filipských křesťanů. Konkrétně prosí za to, aby se rozhojnila láska Filipských. Slovo „láska“ si ovšem lidé mohou vykládat různě. Proto je nutné, aby s láskou bylo spojeno poznání a hluboká vnímavost. Jistě jde o poznání Boží vůle a hlubokou vnímavost, pokud jde o to, co pochází z Boha a co nikoliv. Když láska Filipských takto poroste, budou schopni rozpoznat, co je podstatné, na čem záleží. Pak budou čistí a bezúhonní; budou moci s radostí vyhlížet den druhého Kristova příchodu. Budou tak plní ovoce spravedlnosti. Ovocem spravedlnosti tu jistě není pouze kvalita jejich vlastního charakteru (srov. Ga 5,22), ale také pozitivní účinek jejich života na lidi kolem nich. Ovocem spravedlnosti nepochybně také je, když lidé v okolí křesťanů uvěří a vydají se na cestu následování Krista.

Křesťané mohou ve svých životech toto ovoce spravedlnosti nejrůznějšími způsoby pěstovat. Nemohou je však nikdy sami vytvořit. Toto ovoce je totiž „ *skrze Ježíše Krista* “ (tak doslova v ř. textu ve verši 11). Proto také toto ovoce slouží ke chvále a slávě Boží.

² Tento alternativní překlad máme v Českém ekumenickém překladu v poznámce pod čarou.